

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do srede popoldne.

Štev. 42.

V Mariboru, dne 17. oktobra 1901.

Tečaj XXXV.

Žitni pridelek.

Na celem svetu živi okoli 1554 milijonov ljudi. Vsi ti milijoni potrebujejo hrano. Glede potrebne hrane lahko razdelimo ljudi v tri vste. K prvi vrsti spada ogromno število zemeljskih prebivalcev, namreč vsi omikani narodi. Njihova glavna hrana je iz žita, mesa in živalskih pridelkov n. pr. mleko, jajca itd. K drugi vrsti spadajo azijski narodi, predvsem Kitajci, Japonci, Indci; njih glavni živelj je riž, sploh rastlinstvo; mesa se zavžije malo, razven ribje ob morskimi obalah. K tretji vrsti spadajo narodi z nestalnimi bivališči in divjaki; njih glavni živež so živalski pridelki in sadovi divje narave. Žito pridelujejo narodi okoli 600 milijonov ljudi, riž zavživajo pa okoli 700 milijonov. Nas zanima najbolj živež omikanih narodov, torej žito.

Cela žitna žetev se ceni, kakor povzamemo po «G. V.», za l. 1901 na 955 milijonov hl pšenice, 494 milijonov hl rži, 313 milijonov hl ječmena, 971 milijonov hl ovsa in 730 milijonov hl turšice. Žetev je torej bila letos po tej cenitvi še precej dobra. Vzemimo okroglo število in recimo, da se je letos pridelalo vse skupaj 3470 milijonov hl. Vendar lani še je bila žetev bolj obilna. Cenilo se je, da se je leta 1900 pridelalo 890 mil. hl pšenice, 493 mil. hl rži, 320 mil. hl ječmena, 1100 mil. hl ovsa in 992 mil. hl turšice, skupaj torej 3795 mil. hl žita. Ako primerjamo pridelek letošnjega leta z lanskim, vidimo da se je letos pridelalo 325 milijonov hl manj.

Največjo ulogo na svetovnem žitnem trgu igra pšenica. Poglejmo kako kaj stoji s pšenico v različnih državah, in sicer kako veliko je zemeljsko površje, na kateri se prideluje, koliko se je je letos pridelalo in koliko so morale različne države lani od drugod pšenice dobiti, ker jim je je doma primanjkovalo.

Dežela.	Pšen. polje hektarov.	Žetev l. 1901 mil. metrc.	Nakup. tuje pšen. l. 1900 mil. metrc.
Anglija . . .	787.500	15	48.7
Francija . . .	6.800.576	76	1.54
Nemčija . . .	1.351.574	25 $\frac{1}{2}$	13.4
Avstrija . . .	1.070.000	11.8	13
Italija . . .	4.500.000	43	7.32
Španija . . .	3.568.000	29	2.3

Največ pšenice potrebuje torej Anglija, koj za njo pride Nemčija. Razven naštetih držav še so rabile tuje pšenice, ki so jo morale uvoziti, še tudi te države: Švica 4.2 milijonov metrc., Nizozemsko 2.5, Belgija 9, Dansko, Švedsko, Norvegija, Grško skupaj 5 milijonov metrc. V vseh skupaj so morali lani na pšenici uboge države nakupiti 108 milijonov metrc. tuje pšenice. To pšenico so mogle prodati seve le države, ki pridelajo več nego potrebujejo.

Take izvozne države so n. pr. Rusija, ki je l. 1900 prodala na tuje pšenice 19.8 milijonov metrc., potem Ogrska, ki je prodala 12.5 mil. metrc., Rumunija 7.6, Argentinijska 20, Severna Amerika 55.5, Avstralija 5. Pšenična polja so znašala l. 1900 v navedenih državah po hektarjih in na milijone računeno: Rusija 21.4, Ogrska 3.65, Rumunija 1.63, Severna Amerika 2.30, Argentinijska 27, Avstralija 21. Veliko zemlje se uporabi za

pšenico tudi v Kanadi 20 mil. ha, in Algir 10 mil. ha. Toda ti dve deželi lani nista imeli pšenice za izvoz. A letos se napovedujejo iz Severne Amerike in Kanade bajno velike množine pšenice. Tudi druge države imajo pšenice za izvoz dovolj, le v Avstraliji, Algiru in Argentinijski je bila letos žetev slaba in bo le malo izvoza. Za izvoz pa ima letos Rusija 15 milijonov metrc., Ogrska 9, Rumunija 11, Severna Amerika 60, Kanada 11. V celem se je l. 1900 izvozilo 129 milijonov metrc. pšenice. Letošnje leto pa bo na svetovnem žitnem trgu okoli 20 milij. metere. manj pšenice.

Kar se rži tiče, se tega žita le malo spravi na svetovni trg. Kar katera država pridelava, tudi uporabi. Samo nekatere države izvažajo. Leta 1900 je prodala Rusija 15.2, Ogrska 3.43 milijonov metere. rži. Največja ržna polja imajo: Avstrija 1.8, Ogrska 1.23, Nemčija 5.45, Francija 1.44, Rusija 30 milijonov hektarov.

Važno ulogo na svetovnem trgu igra tudi ječmen. Nakupujejo ga države, v katerih se mnogo piva uvari. L. 1900 je kupila ječmena Anglija 8.52, Francija 1.31, Nemčija 7.81, Belgija 2, Švedsko-Norvegija 1.2 milij. metere. Avstrija ne kupuje ječmena, ampak ga izvažava. Lani ga je prodala 4 mil. metere.

Žitni svetovni trg nas uči, da se je v zadnjem času v žitnih pridelkih nenavadno visoko povzpela Severna Amerika, Kanada, Argentinijska in Avstralija. Prej je igrala veliko ulogo tudi Indija, toda v desetletju od 1890—1900 je imela trikrat lakoto in ta jo je potisnila v ozadje. V Indiji je v omenjenem

Listek.

Nedolžno obsojen.

Resnična povest. — Spisal L. Heitzer.

III.

Črez nekaj minut pride mlajši bankirjev sin. «Patrik — moj sin!» je zaklical bolnik rahlo, in bralo se je iz njegovih oči, da hoče mladega moža nekaj prositi. «Kaj želite, ljubi oče, naj-li pri vas ostanem?» «Da moj sin — čas je kratek — jaz ti imam veliko povedati — ti veš — Patrik, da sem v katoliški veri vzrejen — — ali žalibog sem v hrepenenju po — — —» «Oče, ljubi, dobri oče, ne vznemirjajte se vendar zdaj s takimi nepotrebnostmi. S tem si le stanje shujšate. Mira potrebujete, če hočete ozdraveti.

«Nepotrebnosti, nepotrebnosti!» stokal je oče bolešno; «mного reči, morebiti vse, kar sem v življenju delal, je bilo ničvredno in jedino to, kar je najbolj potrebno, sem zamenjal.» «Oče, kako se morete tako mučiti, saj ste in ste bili vedno «plemenit človek». Vsi baltimorski listi govore o vaši boleznini in slavijo vašo plemenitost, vašo dobrosrčnost.» — «Oh, Patrik — dá, svet sodi po vnanjem blesku, toda v očeh Sodnikovih

tamkaj gori in pred glasom v mojih prsih?»

«Oče, oče, ne govorite tako! Mene žalite in sami sebe mučite s takimi govori.»

«Patrik — dobro, nečem več govoriti o tem; moje moči ne bi vzdržale, in jaz jih še tako potrebujem. Zatorej te še jedno prosim, misli na besede, ki jih tvoj umirajoči oče k tebi govori: Zemeljski blesk in zemeljska sreča sta minljiva; pravi srčni pokoj se najde le po Bogu in v Bogu. Isči k njemu pota v moji veri, v kateri hočem umreti, v katol. veri, v katoliški cerkvi. Obljubi mi, Patrik!»

«Oče, zakaj se vznemirjujete s tem?»

«Obljubi mi, Patrik, ali — — ne ljubiš svojega — očeta?»

«Da, oče», odgovori mladenič, a le da bi očeta vpokojil, «poskusiti hočem storiti to, kar želite.»

«Da poskusi, Patrik — — — Henrik je mislil, da — — ne, hvala Bogu, moj razum je jasan, tako jasen, kakor se nikoli v mojem življenju, bližina smrti mi je odstranila pregrinjalo spred oči; še nekaj — prinesi mi — — — nekaj časa je mislil, potem nadaljeval: «Prinesi mi 20 tisoč dolarjev, daj je v moji pisarni v pisalno mizo, zakleni jo in mi prinesi ključ.»

«Ali, oče, čemu to?» vpraša sin, prestrašeno gledč v očeta. «Ne, izprašuj me, sicer boš svojega očeta — —» Umolknil je,

in na njegovem obličju se je kazala nepopisljiva dušna bolešt; boječe in pričakovaje je zrl proti durim. «Hiti, Patrik, hiti, da ne bo prepozno!» Očetov strah je gnal sina in ga silil k izpolnitvi želje očetove. Črez malo minut se vrne z majhno skrinjico.

«Imaš denar, Patrik, pokaži ga!» Patrik se je razveselil, da ni, kar je že mislil, prinesel prazne skrinjice. Hitro jo odpre in mu pokaže kup tisočakov. Polajšanega srca vzdihne in položi bolni oče glavo na podglavnik; ali umiriti se ni mogel, dokler ni Patrik ključa položil pod vzglavje. «Zahvalim se ti, Patrik — —», pogled v boječe vprašujoče oči sinove mu je pretrgal govor. Sinova naj bi ne zvedela, čemu je denar hotel porabiti. Saj bi lahko spoznala, da tudi tvrdka «Bellini in sinovi» ni bila tako čista, kakor je svet sodil, in da Viljem Bellini ni bil vedno poštenjak, kakor sta prej mislila. In vendar, da je bolnik mogel gledati v prihodnost, bi bil rajše pred otroki prenesel poniževanje, nego da je tako z molčanjem veliko nesrečo priklical nad jednega nedolžnega.

IV.

Molče je sedel sin še pri postelji očetovi, ko je zdravnik prispel z duhovnikom. Ta je bil visokovzrastel, veličasten mož tridesetih let, modrega, a prikupljivega obličja. Ni

desetletju umrlo okoli 7 milijonov ljudi za lakoto. Severna Amerika pa igra sedaj vodilno ulogo. L. 1870 se je imela samo 11,5 mil. hl pšenice za izvoz, letos bo je vrgla na svetovni trg že 70 milij. hl.

Nasi kmetje pa bodo iz te slike dobili pojem, kako se na svetovnem trgu pravzaprav dela cena različnemu žitu. Razviditi pa morajo tudi, kako pridelki v nekaterih državah naraščajo. A tega naraščaja ne povzroča samo zemlja, ampak umno, novim razmeram primerno poljedelstvo.

Politični ogled.

Vsenemški shod v Lipnici. Zadnje nedeljo, dne 13. t. m. se je vršil vsenemški shod v Lipnici, kamor je prišel govorit sam general Vsenemcev Jurij Schönerer. Grmel je proti nemško-nacionalni stranki, katera se včasih vendar noče klanjati njegovemu komandu, posebno je baje premalo naklonjena protestantskemu gibanju »proč od Rima«. Tudi poslanca celjskega dr. Pommerja si je izposodil ter mu očital, da je bil še l. 1896. v tesnejši zvezi s krščansko-socialno stranko, posebno z dr. Luegerjem. L. 1885 pa se je dr. Pommer zavezal s častno besedo, da je pristaš Schönererja. Zdaj pa je, kakor znano, dr. Pommer pri nemško-nacionalni stranki. Schönerer je govoril blizu tri ure. Za njim sta še govorila vsenemška državna poslanca Stein in Malik. To zborovanje je zaradi tega zanimivo, ker nam kaže, da si vsenemška misel pridobiva tudi na Štajerskem vedno trdnejša tla.

Graškim županom je zopet izvoljen prejšnji župan dr. Graf. Mož nima posebnega upliva niti med njemu najbližjimi strankami in njegovo županovanje v zgodovini graškega mesta ne bo posebno pohvaljeno.

Deželnozborske volitve na Češkem še sicer niso popolnoma gotove, ker je še treba več drugih in ožjih volitev, vendar se že lahko spozna, kako so stranke v svoji moči napredovale in nazadovale. Med Čehi je najbolj nazadovala mladočeška stranka in izgubila največ mandatov. Najbolj je narasla češka poljedelska (agrarna) stranka. To je svarilen migljaj tudi za Spodnještajerce, ki se bodo morali več kot dosedaj zanimati za kmečko vprašanje. Med Nemci je nazadovala stara liberalna stranka, napredovala pa mogočno-odločno nastopajoča vsenemška stranka. Tudi ta prikazen je za naše politikarje poučna. Le odločnost, radikalnost, ne pa me-

prišel v beli duhovski obleki s stolo, ampak v črni suknji. Desnica mu je počivala na vrših, v znamenje, da nosi Telo Gospodovo pod suknjo. Za trenotek je zrl po sobi okoli, potem namignil služabniku, ki je prišel z njim. Ta ga je takoj razumel, vzela iz škrinjice belo suknjico in stolo za duhovnika, sv. razpelo in dve voščeni sveči, kateri je takoj nataknil na svetilnik; ta je postavil na mizico, ki je stala na postelji, na obe strani sv. razpela. Duhovnik je vzel bolniški križ izpod suknje in ga položil pred sv. razpelo. Potem je oblekel belo oblačilce in del stolo čez ramo. Patrik je opazoval te priprave s temnimi pogledi, že je odprl ustnice, da bi govoril, ko je doktor World roko zataknil za Patrikovo in mu šepnil: »Pojdite, gospod Bellini! Če svojega očeta ljubite, pustite ga zdaj z Bogom in njegovim služabnikom!»

Le nerad je šel Patrik z zdravnikom ven; čez nekaj trenutkov je tudi strežaj zapustil bolniško sobo in umirajoči je ostal sam z duhovnikom. Dolgo je moral strežaj zunaj na hodniku čakati; potem ga je poklical duhovnik, da je odgovarjal pri delitvi zakramentov sv. Rešnjega Telesa, zadnje popotnice, in sv. poslednjega olja. Sv. opravilo je bilo končano, in duhovnik je zapustil bolniško sobo ter čakal na hodniku, da bi prišel kateri izmed sinov.

žavost in zaspanost je dandanes v politiki trumf.

Zaroka v cesarski hiši. Hčerka cesarjeviča Rudolfa in cesaričine Štefanije, sedaj grofica Lonyay, nadvojvodinja Elizabeta se je zaročila s princem Otonom Windischgraetzom. Poroka bo v začetku prihodnjega leta. Nadvojvodinja Elizabeta bo po poroki smela nositi naslov: Njena cesarska in kraljevska visokost princezinja Elizabeta Windischgraetz. Nadvojvodinja Elizabeta je stara sedaj osemnajst let, je visoke in vitke postave ter prikupljive zunanosti. Princ Oton Windischgraetz je star 28 let ter je letos kot nadporočnik dovršil višjo vojno šolo. Princ je visoke rasti, lepega, nežnopoltnega obraza, plavih las, in je v občevanju skromen ter zelo ljubeznjiv.

Za padle avstrijske vojake na Kitajskem je določil cesar, da se v Pulju v mornariški cerkvi »Madonna del mare« napravi spominska plošča, na kateri naj se napišejo vsi pri kitajskih zmešnjavah padli avstrijski vojaki.

Grofica Lonyay, bivša cesaričina Štefanija, se hoče ločiti, kakor vedo povedati nekateri časniki. Ker se pri nas ločitev ne da doseči, šla bosta z grofom na Angleško, kjer bo država pripoznala ločitev. Kot vzrok ločitve se navajajo dolgovi grofa Lonyaya. Drugi časniki zopet tej novici odločno oprekajo ter dostavljajo, da bosta grof in grofica res se nastanila na Angleškem, toda samo zaradi tega, ker misli angleški kralj grofici Lonyay pripoznati naslov: kraljevska visokost.

Volitve v Budjevicah na Češkem. Najhujši boj v sedanjih čeških deželnozborskih volitvah se je bil za mandat v mestu Budjevicah. Dosedaj je zastopal to mesto v deželnem zboru vedno le Nemeč, letos pa so upali Čehi, da mandat iztrgajo Nemcem. Žal, njih upanje se ni uresničilo. Nemški kandidat Vollgruber je dobil 2138 glasov, češki kandidat dr. Zátka pa 2112. Čehi bodo ugovarjali proti izvolitvi, ker se je zgodilo več nepravilnosti, tako n. pr. da se je volitev zaključila, predno so vsi češki volilci oddali svoje glasove. A tudi za drugo orožje so prijeli Čehi. Nemskim in židovskim trgovcem ter obrtnikom, ki živijo tudi od Čehov, a so volili proti njim, so napovedali boj kot, to se pravi, pri njih nočejo ničesar več kupiti in naročiti. Čehi so prepričani, da bodo na ta način ugnali svoje nasprotnike.

Klin s klinom. Poljski trgovci so imeli v Varšavi shod, na katerem se je sklenilo,

Henrik in Patrik sta prišla takoj, ko jima je služabnik naznanil, da duhovnik želi govoriti z njima, predno odide.

»Moje opravilo je končano, gospoda« rekel je duhovnik s plemenitim poklonom, »zdaj najdeta očeta mirnega in srečnega; ako umrje, pride z Bogom spravljen kot katoličan v večnost. Jaz naj vaju prosim, da gresta k njemu. Rad bi vama kako ustanovo za katol. sirote irskih izseljencev priporočil. Če hočeta željo očetovo spoštovati, vama na njegovo prošnjo objubujem svoje moči, da se to res plemenito delo izvrši.»

Brata sta se molče priklonila in pustila duhovnika, ne da bi mu besedice hvaležnosti privoščila. Ko sta prišla k očetu, je bil sam. Njegove roke so sklenjene mirno ležale na prsih. Oči so mu bile zaprte, le lahko v molitvi se premikajoče ustnice so kazale še življenje v njem. Onadva sta ga bolestno opazovala in nobeden si ni upal izgovoriti besedice, da bi mu ne kalil miru. Ali bolnik je le zapazil njihovo bližino in odprl oči. Poda jima roko, ki sta jo, solzeč se, poljubila. »Oče! jima je skoraj zazvenelo iz ust.

»Oh, moja sinova«, šepetal je bolnik, »zdaj sem srečen, saj umrjem z Bogom spravljen, in moja zadnja molitev bo, da tudi vidva najdeta to pot, toda prej ko jaz, ne še le na smrtni postelji...« »Vama je povedal

da radi tega, ker Nemčija iztirava Poljake iz Pruske, ne bodo več naročali blaga v Nemčiji, ampak na Francoskem. Kadar bodo Nemci spoznali, da so v mnogoterem gospodarskem oziru odvisni od Slovanov, padel jim bo greben in postali bodo treznejši.

Novi vladar v Afganistanu. Stari vladar (emir) v Afganistanu je umrl in vlado je prevzel najstarejši sin pokojnika Habib Ullah Khan. Novi emir je prijazen Angležem in vsled tega Rusija nima nobenega veselja nad njim.

Czolgosz, morilec Mac Kinleya, bo usmrten dne 28. t. m. s pomočjo elektrike. Smrt se izvrši na električnem stolu, ki je štirivoglat, ima naslonjač za hrbet in ob straneh za roke. Stol je težak in močan, narejen iz hrastovega lesa. Na vrhu hrbtnega naslonjača je pritrjena neka čepica, katera ima v notranjosti malo kovinsko ploščico, ki objame tesno glavo obsojenca. Taka ploščica je tudi v zvezi z desno nogo, in ti dve ploščici sta zvezani po žici z električnim tokom. Obsojenca zvežejo z močnimi jermeni zadej, ob straneh in na nogah. — Ko se električni tok zapre, gre od glave do nog skozi telo ter je umori. Telo se pretrese, mišice se napno, ko pa gre zrak iz pljuč, se čuje grozen, mozeg pretresujoč vzdih in konec je! Czolgosz je star 27 let, je visok 5 čevljev ter tehtal okoli 140 funtov.

Vojska v Južni Afriki. Buri delajo naprej po svojem načrtu. General Botha daje Angležem dela in skrbi v Transvalu, general Delarey pa nadleguje Angleže v Natalu. Toda jednega burskega generala že dalj časa manjka, katerega so se Angleži zavoljo njegove bistroumnosti najbolj bali, to je general Dewet. O njem ni duha ne sluha več. Nihče ne ve, kam je izginil in kaj dela. Sumi pa se, da se je pomešal med Afrikanderje in da vodi njih ustajo. Saj je bilo pred kratkim slišati, da se je proti Angležem vzdignilo 20.000 Afrikanderjev.

Dopisi.

Iz ptujske okolice. (Voditeljve nimamo.) Mi v ptujski okolici radi prebiramo vaš list. Saj vemo, da je pisan iz ljubezni do kmetov. To nam je zopet pokazal prvi članek v zadnji številki vašega lista z napisom »Kmet in mešan«. Sveta resnica je, če pišete, da gospodarske težnje kmeta in občana niso enake, ampak si nasprotni; in ravnotako je resnica, če pišete, da ako pogledamo v življenje, vidimo, da iz gospo-

mojo zadnjo željo?« rekel je po kratkem molku, ker nista vedela, kaj bi mu na opomin odgovorila.

»Da, oče, vaša želja nama bo neizogibna zapoved«, odgovoril je Henrik.

»Bog vaju zato blagoslovi, otroka!« rekel je še šepetaje, »ali moje ime naj se ne imenuje — — — Vsaj v smrti hočem kaj dobrega skrito storiti. In zdaj naj zaspim — tako sem truden — otroka! Bog vaju blagoslovi!»

Tako je zaspal in spal spanje večnega miru, iz katerega se nikdo več ne zbudi. Patrik mu je lahko oči zatislil.

V.

Uro pozneje je Patrik Bellini še vedno sedel v razkošno opravljeni sobi pritličja in jokal; ni se solz sramoval, ljubil je očeta na svoj način prav po otroško. Vedno je ponavljal besede umirajočega očeta: »Zemeljski blesk je minljiv; pravi srčni mir se najde le z Bogom in v Bogu.»

»Je-li to resnično?« vprašal se je. »Oh ja, oče se je celo življenje trudil, da bi si pridobil bogastva in svoji hiši slavno ime — in sedaj je ležal, blede in mrzel; celo veličanstvo se je s smrtjo razsulo v prazen nič. Od svojega velikega bogastva ni vzel seboj

darskega občejanja med kmetom in meščanom vleče glavno korist meščan. Meščani si nabirajo bogastvo, zidajo si lepe hiše in lepe vile, si krasno uredijo vinograde ter sezidajo v njih lepe hišice, mi kmeti pa propadamo, naše kmetije pridejo zaporedoma na boben, in kupijo jih zopet večinoma le bogatci iz mesta. Kdor ni slep, mora to uvideti. Tudi mi kmetje nimamo nobenega sovraštva proti meščanom, niti jih krivimo v trgovanju z nami kake nepoštenosti. Da je tako slabo z nami, smo si največ krivi mi kmetje sami, ker ne držimo skupaj. Če imamo mnogo sadja, tedaj čakamo, da pridejo trgovci iz mesta ter nam povejo, za kako ceno nam hočejo kupiti sadje. Pravzaprav pa bi mi kmetje morali stopiti skupaj ter si reči, letos bomo prodajali po tej ali oni ceni. Trgovci se med seboj pogovorijo, kako drago bodo kupovali, mi kmetje pa se nič ne pogovorimo in zmenimo za ceno. In to je krivo, da smo mi v gospodarsko-trgovskem občejanju z meščani zmeraj na slabšem. Kakor se nam godi pri sadju, tako se nam godi pri vseh drugih pridelkih. Kmetje, mi moramo bolj skupaj držati, drugače ne bomo nikdar zagledali boljših časov.

Ti ljubi «Slov. Gospodar» pa nam odpiraj oči. Kar nas je razumnih kmetov, vemo, da nas ne hujskaš, ampak da nam kažeš samo golo resnico. Golo resnico pa moramo vedeti, sicer se ne bomo nikdar vzdramili iz spanja. Le budi torej slovenske kmete in popelji jih s svojimi nauki do njihovih svetih kmetijskih koristi in pravic.

Iz Dunaja. Zadnjič sem vam, cenjeni čitatelji «Slov. Gospodarja», poročal, da veje na Dunaju že zelo mrzel veter, a danes mi je naloga dana, vam javiti, da je dne 6. vinotoka vladala tukaj taka vročina kakor ob Janzevem. V naši dvorani, akoravno je velikanska, bilo je neznočno vroče, kako bi tudi ne, bila je namreč prenapolnjena. Pesmi krasne, govori istotako, zlasti nas je cenj. g. Podlesnik izborni razveseljeval se svojimi salospevi. Zahvalo smo dolžni tudi gospicama Krušičevi in Farčnikovi, katere ste tako umetno igrali na glasovir, spremljaje gosp. Podlesnika.

Govorniki niso bili samo iz društva «Zvezde», temveč nastopali so tudi razni govorniki iz že znanih nam društev «Krešimir» in «Prosvieta». Naš velec g. predsednik je sprožil misel, da bi se nabiralo zopet za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, koje ud je tudi naše društvo «Zvezda». Nabralo se je nekaj čez sto kron. — Ob tej priliki mi je bila dana priložnost opazovati naša najimenitnejša člana gosp. predsednika Puklina in g. Krušiča, kako so njima oči od veselja blestele, ko sta videla, da ne samo z

nič drugega ko dragoceno krsto. In še tega zadnjega ostanka minljivega bogastva ni čutilo mrtvo truplo, kakor bi tudi ne bi čutilo revne, lesene, iz šestih desk in dveh deščic sestavljene krste. Je li resnično za temnimi smrtnimi vrati še kaj drugega, kar dalje traja ko vse pozemeljske reči, kar je večno, neminljivo? Ako je večnost dvojna, kakor vera uči, ena z mirom, ki vedno traja, in druga z mukami, ki nikdar ne minejo, potem mora biti tudi človeško življenje tako vravnano, da se neminljivi mir tudi po smrti more nadaljevati.

To so bile resne misli, vsled katerih je Patrikovo srce nemirneje bilo, in ni mu bilo neprijetno, ko je nekdo potrkal na duri. Vstopila je usmiljena sestra in tako končala resno razmišljanje Patrikovo.

(Dalje prihodnjic.)

Smešničar.

«Lenoba!» zadere se oče nad svojim sinom, «ti še ležiš in solnce že tako dolgo sije!» — «Hm! sem mar jaz kriv», — odgovori sin in se kremži, — «da solnce pred dnevom vzhaja!»

navzočnostjo, marveč tudi v djanju vsak po svojem rad pokaže, koliko da mu je mar za blagor mile materinščine.

Da bo naše društvo rastlo, procvitalo na tuji zemlji v blagor in prid naše drage domovine, kličem vsem, kateri imate morebiti slovenske znance na Dunaju, blagovolite njim dati naslov našega društva «Zvezde». Dunaj I., v Sonenfelski ulici št. 5.

Od Kapele pri Radgoni. (Narodna pravljica.) Kaj neki je že zopet pri Kapeli? Tako morebiti vprašate gospod urednik. Le počasi, gospod urednik, in lepo po vrsti kakor so hiše v Trsti in vse vam povem. Pa ne samo to, da se je neki dopisnik od Kapele v zadnji št. «Slov. Gospodarja» zmotil ter namesto roženvensko nedeljo pisal angeljsko nedeljo. No, kaj se hoče? Gotovo ni dobro pogledal v pratiko. Pa kaj je to? To ni tako mikavno, kakor neka čudna zgodba, ki se je zgodila pri nas in katero vam hočem tukaj površno opisati.

Bilo je v času, ko je začel izhajati «Štajerc». «Štajerc» pošlje tudi v našo faro moža, da bi razširjal «Štajerčev» evangelij. Pride v našo faro, hodi od hiše do hiše, toda nič in zopet nič. Že je silno žalosten, ne ve si pomagati, gleda bukve, katere je sprejel od «Štajerca», v katere bi imel vpisovati naročnike «Štajerčeve». Obruča jih na vse viže, pa joj, joj, nikjer nič. Slednjic odide nazaj v Ptuj. S kislim obrazom hodi krog tiskarne, ne upa naprej. Ali glej! K sreči pride ravno «Štajerčev» boter in ta ga spravi v tiskarno. «Štajerc» ga pokliče pred se in zahteva bukve od njega, da vidi, kaj je opravil. Pa glej: «Štajerc» zaskriplje z zobmi, plane ves divji raz sedež, vrže ubogemu možu bukve v obraz ter neznanško zakriči nad njim rekoč: Poberi se mi izpred oči in pojdi zopet v kapelsko faro, in ako za pol leta ne prideš s polnimi bukvami nazaj, spravim te v tiskarno sv. Cirila v Maribor, kjer boš vedno poslušal, kako razkrinkavajo tani naše lazi, s katerimi slepimo in lovimo slovenskega kmeta ter obrekujemo katoliško duhovščino in vsakega poštenega Slovenca. To bode tvoje plačilo!

Mož naredi grozno kisel obraz, obljubi poboljšanje ter se splazi iz tiskarne in hajd zopet h Kapeli. Tu naleti na nekega že precej od «Štajerčevega» duha napolnjenega gospodarja in halo k njemu v službo. Takoj razodene gospodarju svoj posel in hajdiva skupaj na delo. V začetku šlo je sicer počasi, ker imajo Kapelčani precej trde buče za «Štajerčev» nauk. Zato se pa lotita najprej takih, ki niso nikdar nobenega časnika brali, ter takih, ki malokdaj ali pa nikdar cerkve od znotraj ne vidijo, in evo jih, že jih imata. Tako delujeta nekaj časa skupno in mož ima že skoraj polne bukve. Toraj se odpravi nekega dne zopet pred «Štajerca» in pusti svoj obrt dozrajnemu svojemu gospodarju, kateri dela še zdaj sam na svojo roko. — Tako tedaj; zdaj veste gospod urednik, kako je prišel «Štajerc» v kapelsko faro in kako se razširja.

Če še pride mož, kakor je obljubil, gledat kaj k onemu, kateremu je izročil svoje rokodelstvo, kako mu kaj nese, in ako ga jaz slučajno kje srečam, prav gotovo mu izmaknem za en hip one bukve, v katere je načel čakal one nevedneže, kateri so si naročili ptujskega smrdljivca, prepisem si imena ter jih pošljam vam, gospod urednik, da nam bodete vedli drugikrat poročati njih imena.

Iz celjske okolice. (Mi spimo.) Tukaj v Savinjski dolini radi prebiramo vaš list, ker nam prinese mnogo lepih novic iz našega obližja. A še tudi drugi vzrok je, zakaj nam vaš list vedno bolj k srcu prirašča. Iz predalov vašega lista vidimo, kako se spodnještajerski Slovenci gibajo. Tukaj zboruje politično društvo, tam se vrši občeni zbor kmetijske zadruge, kje drugod zopet ima izobraževalno ali bralno društvo veselico z zanimivim poučnim govorom in gledališko predstavo. V naši celjski okolici pa je tako mrtvo. Političnega zborovanja za okolico že

ni bilo, da bi pomnili. Posledica tega pa je, da se v naši okolici vse bolj, kakor bi si kdo mislil, širi narodna mlačnost in nemskutarija. Ne zakrivajmo si oči, to je neovrgljiva istina.

Gospod urednik, mi vemo, da ste vi navdušeni za narodno probujo. Povejte nam torej, kako si naj pomagamo. Morda bi bili tako prijazni ter nam povedali, kdo so naši deželni poslanci, kajti mi smo od časa volitev že popolnoma pozabili na njih imena. Gotovo tudi ne bo škodovalo, ako nam poveste imena državnih poslancev, vsaj iz previdnosti, da jih tudi ne pozabimo, kakor na deželne poslance. Ali bi ne bilo dobro, da pišemo našim ljubim poslancem prijazna pisma s ljubeznjivim vabilom, naj pridejo kaj med nas.

Ako boste vi, gospod urednik, sprejeli ta dopis, potem se bomo tudi mi vam hvaležne izkazali. Kadar bodo prišli poslanci med nas, bomo vam vse lepo sporočili, kako in kaj se je godilo. To bo pa vaš list imel lepa in zanimiva poročila, a vi boste lahko zopet vsklknili: Mi gremo naprej, mi Slovenci.

Vitanje. Dne 29. septembra t. l. je imel nekak shod v Vitanju g. dr. Pommer? To je oni vsenemški somišljenik, ki se je izrazil na Dunaju nekoč nekemu svojemu g. sopolancu, da hoče ponemčiti Celje in njega okolico. Kaj je ta nemški poslanec na shodu govoril, ni znano. Je tajnost. Pač so pa po shodu razupili nemški listi, da je bila pri njem neka deputacija slovenskih kmetov, ki bi se mu bila neki zahvalila za delovanje ob povodnji. To novico smo čitali tudi v «Slovencu» precej prisiljeno. Jeli smo stvar poizvedavati, a našli, da ni istina. Tajnik vseh občin vitanjske okolice o tej deputaciji ničesar ne ve; še manje pa župani. Naj bi nemški listi povedali imena onih slovenskih kmetov, ki so se sli zahvalit g. dr. Pommerju. Morda je kakšen pijanček zastopal celo deputacijo? To je lahko mogoče. Prosimo torej vas, čemu bi se naši kmetje hodili zahvaljevati g. dr. Pommerju in zakaj? Mi kmetje že dobro vemo, kako smo dobivali po plečih, ko smo prosjčali za odškodnine po povodnji. Sploh pa g. dr. Pommer ni poslanec naših občin, — je nekdo drugi. Koncemkonca obvelja tole: deputacija slovenskih kmetov vitanjskih občin ni bila pri g. dr. Pommerju.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Prvi slovenski notar v Kozjem. Iz kozjanskega okraja nam pišejo: Po smrti rajnega dr. Filafferro-ta, notarja v Kozjem, bali smo se, da to notarsko mesto zasede zopet kaki naš nasprotnik, a vrli notarski substitut v Kozjem g. dr. Barle, da bo moral odriniti v Tržič na Kranjsko. Hvala Bogu! Naš strah spremenil se nam je v veselje, ker g. dr. Josip Barle bil je pred kratkim imenovan notarjem v Kozjem in tako ostane pri nas. Mi ga pa tudi res potrebujemo, ker gospod je silno izveden v svoji stroki in si je v kratkem času pridobil srca vseh, kateri so imeli pri njem kaj opraviti. Sliši se le en glas povsod in ta je: takšnega notarja smo v Kozjem potrebovali, moža resnico in pravicoljubnega, ki spoštuje mišljenje vsakega. Zato pa, slovenski kmet, ko prideš v Kozje in potrebuješ kakega sveta, kakega pojasnila, ne daj se vloviti od onih, ki ljudi po Kozjem lovijo, ampak obrni se zaupljivo do gosp. dr. Barle-ta in ne boš se kesal.

Sv. Ana na Krembergu. V Krembergu se je občespoštovani župan Al. Ornik odpovedal tej časti. Bil je 28 let župan in vestno opravljal ta posel ter ni nikdar rabil ni jednega tajnika in s tem občini prihranil lepih zneskov! Častimo ga in mu želimo, kot prijatelju «Slov. Gospodarja» in spoštovanemu starčku še mnoga — leta! — V Šitancih so si zopet izvolili starega predstojnika Jože